

Barraca 6 del Gibert

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: El Gibert de dalt
Emplaçament
Alçada: Entre el Torrent del Vetllador i el Torrent de la Font d'en Sala
390

Coordenades:

Latitud: 41.64273
Longitud: 1.9204
UTM Est (X): 410091
UTM Nord (Y): 4610673

Classificació

Número de fitxa 08179 - 279
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Popular Contemporani Modern
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: La corona ha cedit, i l'estructura general ha fet moviment cap a un costat.
Protecció Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés Díficil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A011000110000OI
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 23/02/2019 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada en el vessant esquerre del Torrent de la Font dels Bugaders, en el bosc d'El Gibert. Per accedir-hi cal agafar el Camí de Rellinars a Casajoana. En l'indret on el torrent deixa veure el seu llit, convertit en una solera rocosa i ample on conflueix el torrent dels Bugaders cal deixar la pista rodada per resseguir el torrent en direcció a una gran codina. La barraca està damunt del marge, envoltada de vegetació arbòria i arbustiva.

Es tracta d'una construcció aèria, de planta circular (2 m de diàmetre interior). És una construcció, parcialment adossada al marge d'una feixa actualment emboscada. La corona ha cedit, i l'estructura general ha fet moviment cap a un costat. La pedra emprada és més aviat de mida grossa falcada amb pedruscall i una sola llinda, plana. La porta d'accés està orientada al sud (1 m d'alçada per 0,60 m d'amplada. Els murs tenen un gruix de 0,50 metres. La coberta és de volta per aproximació de filades amb la llosa de tancament desplaçada, accelerant la seva degradació. L'alçada interior, des del terra al punt central de la volta és d'1,80 metres. Ha perdut gairebé tot el voladís o ràfec (que mesura des del terra 1,30 m) característic que impedeix les filtracions d'aigua en cas de pluja. Gairebé ha perdut el recobriment exterior de la volta, a base de terra i pedruscall; La molsa però, hi és present. A l'interior, entrant a mà dreta hi ha un tinell o cocó arran de terra (mesura 0,40 m d'amplada per 0,30 m d'alçada per 0,70 m de fondo) Té dues espitlleres, orientades al sud i al nord respectivament.

A mà dreta de la porta, s'observa un tros de plat ceràmic emprat per a faltar la pedra, un fet característic en moltes construccions en temps on tot s'aprofitava.

Observacions:

Aquesta barraca no consta en l'inventari de l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca. Però sí que està documentada en el plànol de barraques i elements de pedra seca del Claudi Perarnau.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterrar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985)

gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.

RECALL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

